

Sygn. akt VIII U 1826/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Jolanta Węs

Protokolant – starszy sekretarz sąd. Alicja Machnio

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2016 roku w Lublinie

sprawy M. N. i M. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek odwołań M. N. i M. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 26 czerwca 2014 roku znak (...) - (...)

oddala odwołania.

Sygn. akt VIII U 1826/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 czerwca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że M. K. (1), jako pracownik u płatnika składek (...) M. N., nie podlega od dnia 1 grudnia 2013 roku obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że okoliczności zatrudnienia M. K. (1), w tym krótki okres jej ubezpieczenia u płatnika poprzedzający roszczenie o świadczenia z ubezpieczenia chorobowego oraz zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego już w trakcie zwolnienia lekarskiego, dają podstawę do stwierdzenia, że umowa o pracę z (...) M. N. została przez strony zawarta jedynie dla pozorów, celem uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego (decyzja – k. 1-3 akt ZUS dot. M. K. (1), k. 1-3 akt ZUS dot. M. N.).

Odwołanie od powyższej decyzji złożył M. N., przedkładając kserokopie dokumentów dotyczących zatrudnienia M. K. (1) (odwołanie M. N. – k. 6 a.s.).

Odwołanie od decyzji ZUS z dnia 26 czerwca 2014 roku złożyła także M. K. (1), która zarzucając obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 83 k.c., poprzez jego niczym nieusprawiedliwione zastosowanie i przyjęcie, iż umowa o pracę z dnia 1 grudnia 2013 roku pomiędzy M. K. (1) a (...) M. N. została zawarta dla pozorów, podczas gdy obie strony umowy miały wolę zawarcia i trwania stosunku pracy, a więc nie zostały spełnione przesłanki do uznania czynności prawnej za zawartą dla pozorów, a także błąd w ustaleniach faktycznych, poprzez przyjęcie, że M. K. (1) nie świadczyła i nie miała zamiaru świadczenia pracy na rzecz (...) M. N. w sytuacji, gdy w okresie poprzedzającym okres niezdolności do pracy faktycznie pracowała w (...) M. N., wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez uznanie, że podlega ona jako

pracownik u płatnika składek (...) M. N. obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 grudnia 2013 roku, tj. od dnia nawiązania stosunku pracy (odwołanie M. K. (1) – k. 80-82v. a.s.).

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 29 stycznia 2016 roku sprawa z odwołania M. K. (1), zarejestrowana pod sygnaturą akt VIII U 1727/15, została połączona do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą z odwołania M. N., zarejestrowaną pod sygnaturą VIII U 1826/14 (protokół rozprawy – k. 140v. a.s.).

W odpowiedzi na odwołania M. N. oraz M. K. (1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o ich oddalenie, podtrzymując argumentację zaprezentowaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie M. N. – k. 7-8 a.s.; odpowiedź na odwołanie M. K. (1) – k. 84-85 a.s.).

W toku postępowania wnioskodawca M. N. oraz pełnomocnik wnioskodawczyni M. K. (1) popierali wniesione odwołania, zaś pełnomocnik ZUS wnosił o oddalenie obu odwołań. Ponadto na rozprawie w dniu 9 stycznia 2016 roku pełnomocnik wnioskodawczyni M. K. (1) wniósł o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych (protokół rozprawy – k. 141-142 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

M. N. od 1986 roku prowadzi pod firmą Przedsiębiorstwo (...) działalność gospodarczą, której przedmiotem jest wykonywanie usług budowlanych, tj. prac inwestycyjnych i remontowych. Siedziba przedsiębiorstwa mieści się w L., przy ul. (...). M. N. zatrudnia na podstawie umowy o pracę pracowników – w różnej ilości, w zależności od zakresu prowadzonych w danym czasie robót. Są to pracownicy fizyczni. Ponadto M. N. pozostaje w stosunku zlecenia z księgową (częściowo zeznania wnioskodawcy M. N. – k. 22v. w zw. z k. 141v. a.s.).

W dniu 1 grudnia 2013 roku M. K. (1) zawarła z (...) M. N. umowę o pracę na czas nieokreślony na stanowisku specjalisty do spraw ekonomiczno – finansowych i organizacyjnych, w wymiarze ¼ etatu, za wynagrodzeniem w wysokości 1.950,00 zł brutto miesięcznie, powiększonym o 5% premii zadaniowej, płatnym do 30 lub 31 dnia miesiąca. W umowie przewidziano 14-dniowy okres wypowiedzenia (umowa o pracę – część B akt osobowych M. K. (1)). Do zakresu obowiązków M. K. (1) na powierzonym jej stanowisku miały należeć: współpraca z księgową, biurem rachunkowym; wyszukiwanie głównie na terenie L. i województwa planowanych i rozpoczynanych inwestycji; prowadzenie rozliczenia materiałowego dla świadczonych usług według ustaleń; przyjmowanie korespondencji dotyczącej przetargów; umawianie spotkań z kontrahentami, inwestorami i pracownikami projektowymi; sporządzanie notatek ze spotkań i rozliczenia kontrahentów; realizacja i opracowywanie doraźnie zleconych zagadnień; ukończenie szkoleń i kursów według ustaleń i potrzeb, a także inne zadania doraźnie zlecone w ramach ustalonego czasu pracy (zakres czynności, obowiązków i uprawnień – część B akt osobowych M. K. (1)).

W okresie zatrudnienia M. K. (1) w (...) M. N. nie zatrudniał na podstawie umowy o pracę innych pracowników biurowych (listy płac – k. 15-23 akt ZUS dot. M. K. (1)).

W treści umowy o pracę z dnia 1 grudnia 2013 roku określono, że miejscem wykonywania przez M. K. (1) pracy będzie L., ul. (...) (umowa o pracę – część B akt osobowych M. K. (1)). Pod wskazanym adresem znajduje się mieszkanie, należące do męża wnioskodawczyni – M. K. (2) (zeznania świadka M. K. (2) – k. 68v.-69 a.s.).

Zarówno w okresie poprzedzającym, jak i następującym po dniu 1 grudnia 2013 roku, M. K. (1) przebywała w mieszkaniu przy ul. (...) w L., gdzie dojeżdżała wraz z mężem z domu w G. (zeznania świadka M. K. (2) – k. 68v.-69 a.s.; zeznania świadka P. P. – k. 69 a.s.; zeznania wnioskodawczyni M. K. (1) – k. 31v. w zw. z k. 141v. a.s.).

M. K. (1) począwszy od dnia 1 października 2006 roku pozostawała w zatrudnieniu w Firmie (...) -T. S. W. z siedzibą w S., stanowiącej własność jej ojca. Przedmiot działalności przedsiębiorstwa stanowi wynajem maszyn budowlanych. Od dnia 1 listopada 2013 roku wymiar czasu pracy wnioskodawczyni został zmniejszony do ¾ etatu, przy jednoczesnym wzroście wynagrodzenia do kwoty 5.250,00 zł. Firma (...) -T. ma dwa biura – jedno w G., w domu rodziców M. K.

(1), drugie zaś w L., w mieszkaniu przy ul. (...). W L. znajduje się również należący do przedsiębiorstwa magazyn. Wnioskodawczyni świadczyła pracę na rzecz Firmy (...)-T. zarówno w G., jak i w L.. W zależności od potrzeb wyjeżdżała również do S. lub W. (zeznania świadka M. K. (2) – k. 68v.-69 a.s.; zeznania wnioskodawczyni M. K. (1) – k. 31v. w zw. z k. 141v. a.s.).

W związku z zatrudnieniem w Firmie (...)-T. wnioskodawczyni została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, którym podlegała w okresie zgłoszenia do ubezpieczeń przez płatnika (...). M. N. (zgłoszenie do ubezpieczeń – k. 27-29 akt ZUS dot. M. K. (1); obraz konta ubezpieczonego – k. 30 akt ZUS dot. M. K. (1)).

W dniu 4 grudnia 2013 roku M. K. (1) spotkała się w mieszkaniu przy ul. (...) w L. z P. P., który współpracował z Firmą (...)-T.. Wnioskodawczyni rozmawiała z P. P. w imieniu M. N. na temat możliwości współpracy przy wykonaniu obróbek blacharskich (zeznania świadka P. P. – k. 69 a.s.; zeznania wnioskodawczyni M. K. (1) – k. 31v. w zw. z k. 141v. a.s.).

M. N. nie jest spokrewniony z M. K. (1). Przed zawarciem umowy o pracę strony znały się jednak, ponieważ M. N. w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej korzystał z usług Firmy (...)-T. (zeznania świadka M. K. (2) – k. 68v. a.s.; zeznania wnioskodawczyni M. K. (1) – k. 31v. w zw. z k. 141v. a.s.; zeznania wnioskodawcy M. N. – k. 22v. w zw. z k. 141v. a.s.).

W dniu 1 grudnia 2013 roku M. K. (1) nie wiedziała o tym, że jest w ciąży. Świadomości tej nie miał również M. N.. O ciąży wnioskodawczyni dowiedziała się w dniu 11 grudnia 2013 roku, podczas wizyty u lekarza ginekologa (dokumentacja medyczna – koperta k. 44, 62 a.s.; zeznania wnioskodawczyni M. K. (1) – k. 31v. w zw. z k. 141v. a.s.; zeznania wnioskodawcy M. N. – k. 22v. w zw. z k. 141v. a.s.).

Od dnia 11 grudnia 2013 roku do dnia 21 lipca 2014 roku M. K. (1) przebywała na zwolnieniu lekarskim (dokumentacja medyczna – k. 44, 62 a.s.).

W dniu (...)roku M. K. (1) urodziła dziecko (odpis skrócony aktu urodzenia – część B akt osobowych M. K. (1)). W okresie od dnia (...)roku przebywała na urlopie macierzyńskim, dodatkowym urlopie macierzyńskim i urlopie rodzicielskim (wniosek o udzielenie urlopu macierzyńskiego – część B akt osobowych M. K. (1); zeznania wnioskodawczyni M. K. (1) – k. 141v.).

W okresie nieobecności M. K. (1) w związku z niezdolnością do pracy, urlopem macierzyńskim, dodatkowym urlopem macierzyńskim i urlopem rodzicielskim M. N. nie zatrudnił na podstawie umowy o pracę innego pracownika biurowego (listy płac – k. 15-23 akt ZUS dot. M. K. (1)).

M. K. (1) została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, jako osoba zatrudniona u płatnika (...) M. N. na podstawie umowy o pracę, od dnia 1 grudnia 2013 roku, jednak dokument zgłoszeniowy (...) został sporządzony i dostarczony do ZUS przez płatnika dopiero w dniu 23 grudnia 2013 roku, a więc po ustawowym terminie 7 dni na jego wprowadzenie (decyzja – k. 1-3 akt ZUS dot. M. K. (1), k. 1-3 akt ZUS dot. M. N.; druk (...) część B akt osobowych M. K. (1)).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów oraz zeznań świadka P. P. (k. 69 a.s.), a także częściowo na podstawie zeznań świadka M. K. (2) (k. 68v.-69 a.s.), wnioskodawcy M. N. (k. 22v. w zw. z k. 141v. a.s.) oraz wnioskodawczyni M. K. (1) (k. 31v.-32 w zw. z k. 141v. a.s.).

Sąd dał wiarę zeznaniom przesłuchanych w charakterze stron wnioskodawców M. N. i M. K. (1), a także świadka M. K. (2) jedynie w tej części, w jakiej znalazły one potwierdzenie w pozostałym wiarygodnym materiale dowodowym sprawy. W szczególności brak było podstaw do zakwestionowania zrelacjonowanej przez wnioskodawców oraz świadka okoliczności formalnego zawarcia pomiędzy M. K. (1) a (...)umowy o pracę, datowanej na dzień 1 grudnia 2013 roku. Jednocześnie, w ocenie Sądu, jako niewiarygodne ocenić należało twierdzenia powołanych wyżej osób

w zakresie, w jakim wnioskodawcy oraz świadek wskazywali na zawarcie przedmiotowej umowy w celu faktycznego świadczenia pracy przez M. K. (1) oraz na wykonywanie przez nią czynności pracowniczych począwszy od dnia 1 grudnia 2013 roku.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że zeznania M. K. (1), M. N. i M. K. (2) we wskazanym wyżej zakresie odznaczają się wzajemną niespójnością. Sprzeczności dostrzec można zwłaszcza odnośnie zakresu obowiązków pracowniczych M. K. (1). O ile bowiem przesłuchany w charakterze strony M. N. zeznał, że wnioskodawczyni pisała różnego rodzaju pisma na maszynie i rozsyłała je (nie precyzując przy tym charakteru rzezonych pism i nie wskazując ich adresatów), a także przygotowywała materiały do przetargów, takie jak tabele czy wykazy (k. 22v. a.s.), o tyle M. K. (1) podała w tym względzie, iż wykonywała czynności typowo biurowe, sporządzała tabele elementów rusztowania, dokumentację dotyczącą wstępnych szkoleń pracowników, spisy szkoleń BHP, informacje o zakończonych pracach oraz dotyczące prac aktualnych, tj. jakie materiały są zużywane i jakie są potrzebne (k. 31v. a.s.). Wprawdzie zeznając na ostatnim terminie rozprawy (k. 141v. a.s.) wnioskodawczyni także wskazała, że wyszukuje w internecie informacje o przetargach i przygotowuje dokumenty dla celów przystąpienia do przetargu, odnosiła się jednak wówczas do czynności rzekomo wykonywanych po powrocie do pracy po zakończeniu urlopu macierzyńskiego, nie zaś do swoich obowiązków z początkowego okresu zatrudnienia. Sprzeczność rysuje się także pomiędzy zeznaniami M. N. a zeznaniami świadka M. K. (2), jeśli chodzi o sposób przekazywania przez M. N. M. K. (1) dokumentów potrzebnych jej do wykonywania obowiązków pracowniczych oraz odbierania przez niego od wnioskodawczyni efektów jej pracy. M. N. podał mianowicie, że M. K. (1) przywoziła mu sporządzone przez siebie dokumenty do biura bądź też on odbierał je od niej z domu, jednocześnie nie wskazując na żadne materiały przekazywane wnioskodawczyni, poza sporadycznie dostarczonym jej papierem do drukarki (k. 22v. a.s.). Z kolei M. K. (2) zrelacjonował, że to on umawiał się w różnych miejscach z M. N., zabierał od niego teczkę z dokumentami, zawoził ją M. K. (1) na ul. (...), następnie zaś odwoził M. N. wraz z efektami pracy żony (k. 69 a.s.). Wprawdzie M. N. w toku kolejnego przesłuchania (k. 141v. a.s.) zeznał, że czasami kontaktuje się z mężem wnioskodawczyni, jednak po pierwsze stwierdzenie to dotyczyło jego bieżącej współpracy z M. K. (1), po drugie zaś może zostać ocenione jako mające na celu ujednoczenie wersji zdarzeń wnioskodawcy z wersją przedstawioną w toku postępowania przez świadka. W końcu, M. K. (1) i M. K. (2) zeznawali niejednolicie w przedmiocie częstotliwości świadczenia przez wnioskodawczynię pracy na rzecz P.W. DOMINO. M. K. (1) podała, że od czasu podjęcia zatrudnienia codziennie przyjeżdżała z G. do L. i przebywała w biurze przy ul. (...) (k. 31v. a.s.). Świadek – wiążąc pobyt M. K. (1) w mieszkaniu przy ul. (...) ze świadczeniem przez nią pracy na rzecz(...) – wskazał natomiast, że żona przyjeżdżała z nim do L. czasami raz w tygodniu, czasami kilka razy, a czasami codziennie (k. 68v. a.s.). Powyższe twierdzenie M. K. (2) musi budzić uzasadnione wątpliwości także z tego względu, że okres zatrudnienia wnioskodawczyni w(...) w okresie poprzedzającym jej niezdolność do pracy objął niecałe dwa tygodnie – od dnia 1 grudnia 2013 roku do dnia 10 grudnia 2013 roku. Zasadny jest zatem wniosek, że obecność M. K. (1) w mieszkaniu przy ul. (...) wiązała się raczej ze świadczeniem przez nią pracy na rzecz (...)T., którego biuro znajdowało się w tym właśnie miejscu i u którego wnioskodawczyni była stale zatrudniona od 2006 roku. Ubocznie należy też wskazać, że sama obecność M. K. (1) w mieszkaniu przy ul. (...) niekoniecznie musiała oznaczać świadczenie przez nią jakiegokolwiek pracy na rzecz któregoś z pracodawców.

Niezależnie od wyliczonych powyżej sprzeczności i niekonsekwencji w relacjach M. K. (1), M. N. i M. K. (2), podkreślenia wymaga również, że ostatni z wymienionych, jako mąż wnioskodawczyni, miał oczywisty interes w zeznawaniu w sposób dla niej korzystny, co dodatkowo nakazuje poddać w wątpliwość jego prawdomówność we wskazanym zakresie.

Jako niewiarygodne Sąd ocenił także twierdzenie M. N., jakoby dowiedział się on o ciąży wnioskodawczyni dopiero 2-3 miesiące po jej zatrudnieniu. Mając na względzie, że już w 11. dniu pracy M. K. (1) przedłożyła pracodawcy wystawione przez lekarza ginekologa zwolnienie lekarskie, które kontynuowała nieprzerwanie aż do dnia porodu, trudno uznać powyższe za przekonujące w świetle zasad doświadczenia życiowego. Powyższa okoliczność nie mogła zatem przemawiać przeciwko uznaniu umowy o pracę z dnia 1 grudnia 2013 roku za zawartą dla pozorów. O zawarciu przedmiotowej umowy w celu faktycznego świadczenia przez wnioskodawczynię pracy nie może również świadczyć fakt, że sama M. K. (1) dowiedziała się o ciąży w dniu 11 grudnia 2013 roku. Nic nie stało bowiem na przeszkodzie, aby

zawierając formalnie umowę o pracę strony wskazały w niej wcześniejszą datę, aniżeli rzeczywista data podpisania dokumentu. Podobnie ocenić należy zresztą wiarygodność dat wskazanych w innych dokumentach związanych z rzekomym zatrudnieniem M. K. (1).

Fakt świadczenia przez M. K. (1) pracy na rzecz (...) nie znalazł jednoznacznego potwierdzenia także w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie. Świadek P. P. zeznał wprawdzie (k. 69 a.s.), że spotkał się z wnioskodawczynią w mieszkaniu przy ul. (...), kiedy to rozmawiała ona z nim w imieniu M. N. na temat możliwości współpracy z(...) przy wykonaniu obróbek blacharskich. Z powyższego nie wynika jednak jeszcze, że spotkanie miało miejsce w ramach łączącego M. K. (1) i(...) stosunku pracy, czego sam świadek nie był w stanie potwierdzić. Istotne jest przy tym, że wedle twierdzeń P. P. (k. 69 a.s.) spotkał się on z wnioskodawczynią w tej samej sprawie nie raz, jak podała M. K. (1) (k. 32 a.s.), ale dwa razy. Zważywszy na krótki okres pomiędzy datą podpisania umowy o pracę a zwolnieniem lekarskim M. K. (1) uzasadniony jest wniosek, że pierwsze spotkanie miało miejsce przed dniem 1 grudnia 2013 roku, kiedy wnioskodawczyni nie mogła jeszcze działać jako pracownik przedsiębiorstwa (...). W konsekwencji należy stwierdzić, że w charakterze takim nie musiała występować także i w dniu 4 grudnia 2013 roku. O wykonywaniu przez wnioskodawczynię czynności pracowniczych nie może również świadczyć treść dołączonej do akt sprawy notatki służbowej z dnia 4 grudnia 2013 roku, która opatrzona została pieczętą z nazwiskiem M. K. (1), nazwą jej stanowiska oraz oznaczeniem(...) (k. 30 a.s.). Po pierwsze stwierdzić należy, że przedmiotowy dokument stanowi jedynie dokument prywatny, a zatem jego moc dowodowa jest ograniczona. Zgodnie z przepisem art. 245 k.p.c. stanowi ona jedynie dowód tego, że osoby, które ją podpisały, złożyły oświadczenie danej treści. Nie jest jednakże wystarczająca dla ustalenia, że wnioskodawczyni rzeczywiście wykonywała zatrudnienie w ramach zawartej umowy o pracę. Po drugie nie bez znaczenia pozostaje okoliczność, że zamieszczona na dokumencie pieczęć nie jest pieczęcią samego pracodawcy, a jedynie zawiera odwzorowanie jego firmy, co jeszcze nie przesądza o działaniu z ramienia(...) Po trzecie, należy wskazać na wątpliwą autentyczność rzeczony pieczęć. Trzeba bowiem zwrócić uwagę, że choć inna złożona do akt sprawy przez M. K. (1) notatka służbowa z dnia 5 grudnia 2013 roku (k. 83 a.s.) również została nią opatrzona, to jednak śladu takiej pieczęci brak na kserokopiach notatki z dnia 5 grudnia 2013 roku znajdujących się w aktach ZUS (k. 9 akt ZUS dot. M. K. (1) oraz k. 22 akt ZUS dot. M. N.). Powyższe może świadczyć o intencjonalnym naniesieniu pieczęci na obie notatki celem przeforsowania przed Sądem korzystnej dla wnioskodawczyni wersji i w efekcie doprowadzenia do wydania przez Sąd rozstrzygnięcia uwzględniającego wniesione odwołania. Sama notatka służbowa z dnia 5 grudnia 2013 roku również nie może świadczyć o wykonywaniu przez M. K. (1) pracy na rzecz (...)zważywszy na okoliczność, że wedle twierdzeń samej wnioskodawczyni odbyła ona w imieniu pracodawcy tylko jedno spotkanie, na dowód czego powołała dowód z przesłuchania w charakterze świadka P. P..

O faktycznym wykonywaniu przez M. K. (1) obowiązków wynikających z zawartej z (...) umowy o pracę nie mogły również świadczyć pozostałe dokumenty załączone przez wnioskodawców do akt sprawy (k. 83 a.s.) i akt ZUS, tj. zakres czynności, obowiązków i uprawnień, zaświadczenie z przeszkolenia na stanowisku pracy, lista obecności pracowników za okres od dnia 1 grudnia 2013 roku do dnia 31 grudnia 2013 roku oraz zaświadczenie lekarskie. W pierwszym rzędzie wymaga podkreślenia, że także one stanowią jedynie dokumenty prywatne, o ograniczonej w procesie cywilnym mocy dowodowej. Jednocześnie trzeba stwierdzić, że przedmiotowe dokumenty nie korelują z twierdzeniami samych wnioskodawców, co widoczne jest zwłaszcza przy zestawieniu zeznań M. K. (1) i M. N. z treścią dokumentu zatytułowanego „Zakres czynności obowiązków i uprawnień”. W przedłożonej dokumentacji widoczna jest również niekonsekwencja w zakresie nazwy stanowiska, jakie rzekomo zajmować miała wnioskodawczyni (np. w umowie o pracę określono je jako „specjalista ds. ekonomiczno – finansowych i organizacyjnych”, zaś w zakresie czynności jako „specjalista ds. organizacyjno – ekonomicznych”), co dodatkowo poddaje w wątpliwość jej autentyczność. Odnośnie zaświadczenia z przeszkolenia na stanowisku pracy godzi się wskazać, że wynikający z przedmiotowego dokumentu zakres szkolenia BHP jawi się jako zupełnie nieadekwatny do rodzaju i charakteru pracy M. K. (1) określonego w umowie o pracę. Z kolei zaświadczenie lekarskie datowane na dzień 25 listopada 2013 roku wystawione zostało przez lekarza psychiatrę, nie zaś specjalistę z zakresu medycyny pracy. W końcu uzasadnione wątpliwości musi budzić autentyczność listy obecności pracowników za okres od dnia 1 grudnia 2013 roku do dnia 31 grudnia 2013 roku. M. N. zeznając w sprawie stwierdził bowiem, że M. K. (1) nie podpisywała listy obecności (k. 22v. a.s.). Niemożność podpisywania takiej listy i ścisłego ewidencjonowania czasu pracy wynika zresztą z uzgodnionych przez strony

warunków pracy wnioskodawczyni. Treść przedmiotowego dokumentu stoi nadto w sprzeczności z zeznaniami M. K. (1), która podała, że do czasu rozpoczęcia zwolnienia lekarskiego przepracowała w sumie 7 dni (k. 32 a.s.) oraz z jej twierdzeniami odnośnie służbowego charakteru spotkania ze świadkiem P. P., które odbyło się w niewidocznym na liście obecności dniu 4 grudnia 2013 roku. W końcu, wiarygodność wymienionych wyżej dokumentów poddaje w wątpliwość także i to, że nie zostały one niezwłocznie przedłożone w toku postępowania przed organem rentowym, mimo dwukrotnego wezwania wystosowanego do M. N. oraz podanego do wiadomości M. K. (1).

W niniejszej sprawie nie zostały także przedstawione przekonujące materialne dowody świadczenia przez wnioskodawczynię pracy na rzecz (...). W szczególności strony nie przedłożyły jakiegokolwiek dokumentacji przetargowej, której sporządzenie mogłoby zostać przypisane M. K. (1), takiej jak wspomniane przez M. N. tabele czy wykazy (k. 22v. a.s.). Wiarygodnego dowodu na okoliczność wykonywania w spornym okresie pracy w ramach stosunku pracy nie mogły natomiast stanowić te materiały, które złożone zostały do akt sprawy (k. 30 a.s.). Przede wszystkim dokumenty te (poza notatką służbową, która została już poddana analizie) nie dostarczają jakiegokolwiek informacji odnośnie ich autorstwa oraz tego, na czyją rzecz zostały sporządzone, nie zawierają bowiem żadnego podpisu ani pieczęci pracodawcy, zaś w ich treści często nie pojawia się nawet firma przedsiębiorstwa (...) Również przedmiot dostarczonych przez wnioskodawczynię pism pozostaje nieadekwatny do zakresu jej obowiązków służbowych wynikającego z zakresu czynności (k. 83 a.s.) oraz z zeznań M. N. (k. 22v. a.s.). Z kolei zeznania M. K. (1), złożone na tym samym terminie rozprawy, na którym przedmiotowe materiały zostały dostarczone do Sądu (k. 31v.-32 a.s.), zostały w widoczny sposób podporządkowane treści dokumentacji stanowiącej rzekomo wynik jej pracy na rzecz pracodawcy. Uwagę zwraca przy tym, że tabela z wymienionymi elementami – jak wskazała wnioskodawczyni – rusztowań oraz rubrykami „Data ilość” wykazuje większy związek z działalnością Firmy (...) -T., zajmującej się wynajmowaniem materiałów budowlanych, z którą M. K. (1) bezspornie pozostawała i pozostaje w stosunku pracy. Także innych przedłożonych pism, dotyczących potwierdzenia wykonania robót, przekazania terenu budowy czy odbycia szkolenia z zakresu BHP, nie sposób jednoznacznie wiązać z działalnością (...) skoro stanowią one jedynie niewypełnione, nieopatrzone jakimkolwiek podpisem czy oznaczeniem przedsiębiorstwa formularze. Z uwagi na powyższe wskazanych dokumentów nie można było, zdaniem Sądu, traktować w kategorii wiarygodnych dowodów na okoliczność realizowania przez wnioskodawczynię obowiązków wynikających z zawartej przez nią z (...) umowy o pracę.

Wymaga nadto podkreślenia, że w niniejszej sprawie nie doszło do wykazania rzeczywistej potrzeby zatrudnienia wnioskodawczyni w przedsiębiorstwie (...). W ocenie Sądu nie przekonuje twierdzenie wnioskodawcy, jakoby w zależności od potrzeb zatrudniał on na podstawie umowy o pracę (...) pracowników biurowych (k. 22 v. a.s.). Jak bowiem wynika z list płac (k. 15-23 akt ZUS dot. M. K. (1)), w okresie od grudnia 2013 roku do czerwca 2014 roku M. N. nie pozostawał w stosunku pracy z żadnym innym pracownikiem. Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie dostarczyło również podstaw do uznania, że miał on zawartą umowę o pracę z jakimkolwiek innym pracownikiem biurowym przed dniem 1 grudnia 2013 roku. Znamiennym jest przy tym fakt, że M. N. nie zatrudnił innej osoby w zastępstwie przebywającej na długotrwałym zwolnieniu lekarskim i urlopie macierzyńskim M. K. (1). W sytuacji rzeczywistego zapotrzebowania na pracownika na takim stanowisku wnioskodawca z pewnością poszukałby innej osoby do świadczenia pracy na jego rzecz w miejsce nieobecnej. Skoro wedle twierdzeń M. N. (k. 22v. a.s.) w czasie niezdolności do pracy i urlopu M. K. (1) jej obowiązki służbowe zostały z powodzeniem przejęte przez niego i jego żonę, to nie sposób uznać, aby praca wnioskodawczyni była dla jego przedsiębiorstwa niezbędna. Powyższej oceny nie zmienia powołany przez wnioskodawcę fakt „mniejszej ilości zleceń” w tym okresie, związku z takimi zleceniami nie wykazuje bowiem wynikający z jego zeznań zakres czynności M. K. (1). Brak zatrudnienia przez M. N. dodatkowego pracownika przekonuje zatem o innym celu zawartej przez strony umowy o pracę aniżeli rzeczywiste wykonywanie przez M. K. (1) obowiązków pracowniczych pracownika biurowego, co z kolei dodatkowo podważa wiarygodność zeznań wnioskodawców we wskazanym zakresie.

Wątpliwości z punktu widzenia zasad doświadczenia życiowego budzi w końcu rodzaj zawartej z M. K. (1) umowy o pracę oraz wysokość uzgodnionego przez strony wynagrodzenia, zwłaszcza w zestawieniu z obowiązującym wnioskodawczynię wymiarem czasu pracy. Należy bowiem wskazać, że pracodawca, zatrudniając nowego pracownika, nie tylko proponuje mu zwykle umowę na okres próbny, względnie na czas określony, celem uprzedniego sprawdzenia

jego umiejętności, ale również oferuje takiemu pracownikowi niższe wynagrodzenie. Także te okoliczności przemawiają zatem za uznaniem, że zawarcie przez strony umowy o pracę miało charakter instrumentalny, zmierzając do uzyskania przez M. K. (1) dodatkowych świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Niczego w tym względzie nie zmienia przedłożony do akt sprawy (k. 83 a.s.) wydruk potwierdzenia wykonania przelewu wynagrodzenia za grudzień 2013 roku i styczeń 2014 roku. Również przelew mógł mieć bowiem na celu stworzenie pozorów zatrudnienia, za czym przemawia zresztą data jego dokonania, tj. 24 stycznia 2014 roku – zbyt późna jeśli chodzi o wynagrodzenie za grudzień, płatne wedle treści umowy do końca miesiąca, zbyt wczesna zaś odnośnie wynagrodzenia za styczeń, należnego za cały przepracowany miesiąc z dołu.

Ocena całokształtu przedstawionych wyżej dowodów doprowadziła Sąd do wniosku, że faktycznym celem zawarcia umowy o pracę z dnia 1 grudnia 2013 roku nie było wcale świadczenie pracy przez M. K. (1), lecz wyłącznie stworzenie pozorów zatrudnienia wyżej wymienionej w celu objęcia jej, jako pracownika, ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym, niezbędnymi do uzyskania świadczeń zdrowotnych oraz świadczeń z ubezpieczenia społecznego w postaci zasiłku chorobowego oraz zasiłku macierzyńskiego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania nie zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 68 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 121 ze zm.), do zakresu działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych należy, między innymi, realizacja przepisów o ubezpieczeniach społecznych, a w szczególności stwierdzanie i ustalanie obowiązku ubezpieczeń społecznych. Z powyższego wynika, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma prawo stwierdzać obowiązek ubezpieczenia oraz ustalać brak takiego obowiązku.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 ust. 1 powołanej wyżej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym podlegają osoby fizyczne, będące pracownikami, od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Oznacza to, że warunkiem podlegania ubezpieczeniom społecznym jest posiadanie statusu pracownika w rozumieniu art. 8 ust. 1 omawianej ustawy, który to przepis stanowi, że za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. W konsekwencji powyższego, decydujące znaczenie dla powstania stosunku ubezpieczeniowego ma uprzednie istnienie stosunku pracy.

W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy istnienie stosunku pracy pomiędzy wnioskodawczynią M. K. (1) a(...) M. N. było kwestią sporną. Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do ustalenia, że skutkiem podpisanej w dniu 1 grudnia 2013 roku umowy o pracę było nawiązanie pomiędzy stronami rzeczywistego stosunku pracy w rozumieniu art. 22 § 1 k.p.

Zgodnie z treścią wymienionego przepisu, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Na tle cytowanego przepisu zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie, określone zostały konstytutywne cechy stosunku pracy, odróżniające go od innych stosunków prawnych. Należą do nich: dobrowolność, osobiste świadczenie pracy w sposób ciągły, podporządkowanie, wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy ponoszącego ryzyko związane z zatrudnieniem i odpłatny charakter zatrudnienia (tak też Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 23 października 2006 roku, I PK 110/06, M.P.Pr. 2007/1/43, LEX nr 207175).

Całokształt okoliczności ujawnionych w sprawie nie pozwala, zdaniem Sądu, na dokonanie ustalenia, że pomiędzy stronami, pomimo zawarcia pisemnej umowy o pracę z dnia 1 grudnia 2013 roku, doszło do faktycznego nawiązania stosunku pracy. Przeprowadzone postępowanie dowodowe dostarczyło podstaw do uznania, że umowa ta była czynnością „fikcyjną”, podpisaną na potrzeby zgłoszenia M. K. (1) do ubezpieczenia społecznego. Ubezpieczona, wbrew ciężącemu na niej obowiązkowi (art. 6 k.c.), nie wykazała, aby faktycznie podjęła i wykonywała obowiązki służbowe wynikające z rzeczonyj umowy. Samo zaś sporządzenie dokumentacji potwierdzającej nawiązanie stosunku pracy i

zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych, a nawet wypłata wynagrodzenia czy opłacenie składek ubezpieczeniowych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, nie przesądzają jeszcze o istnieniu stosunku pracy. Świadczy o tym dopiero realne i rzeczywiste świadczenie pracy przez pracownika na rzecz pracodawcy. Samo podpisanie dokumentu umowy o pracę również nie oznacza ważności oświadczeń woli stron w sytuacji, gdy strony te mają świadomość, że w rzeczywistości pracownik nie będzie świadczył pracy, a pracodawca nie będzie z tej pracy korzystał (tak też Sąd Najwyższy m.in. w wyrokach z dnia 4 sierpnia 2005 roku, II UK 321/04, OSNP 2006/11-12/190; z dnia 24 lutego 2010 roku, II UK 204/09, LEX nr 590241).

W ocenie Sądu Okręgowego, podstawowy cel umowy o pracę, jakim jest świadczenie pracy, nie był przez wnioskodawczynię realizowany. Zawarcie umowy o pracę w takich warunkach nie jest zatem ważnym oświadczeniem woli i nie wywołuje skutków prawnych (tak też Sąd Najwyższy m.in. w wyrokach z dnia 11 września 1998 roku, II UKN 199/98, OSNP 1999/18/591; z dnia 2 lutego 2000 roku, II UKN 359/99, OSNP2001/13/447).

Zgodnie z treścią art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Pozorność wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych i jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności, mających na celu wprowadzenie w błąd innych osób lub organów. W wyroku z dnia 23 czerwca 1986 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt I CR 45/86 (LEX nr 8766), Sąd Najwyższy zdefiniował pozorność jako wadę oświadczenia woli, polegającą na niezgodności między aktem woli a jej przejawem na zewnątrz, przy jednoczesnej zgodności stron co do tego, aby wspomniane oświadczenie woli nie wywołało skutków prawnych w postaci nawiązania stosunku prawnego – w tym wypadku stosunku pracy. Oświadczenie woli stron nie może w takiej sytuacji wywoływać skutków prawnych odpowiadających jego treści, ponieważ same strony tego nie chcą.

Sąd Okręgowy podziela również pogląd Sądu Najwyższego, w świetle którego jeżeli strony nie zamierzały osiągnąć skutków wynikających z umowy, w szczególności jeżeli nie doszło do podjęcia i wykonywania pracy, a jedynym celem umowy było umożliwienie skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, umowa taka jest pozorna – art. 83 k.c. (vide wyrok z dnia 18 maja 2006 roku, II UK 164/05, PiZS 2006/9/33).

Reasumując należy stwierdzić, że w świetle zasad doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania sporna umowa o pracę zawarta została nie w celu faktycznej realizacji obowiązków wynikających z treści stosunku pracy, a jedynie dla uzyskania przez M. K. (1) świadczeń z ubezpieczenia społecznego, związanych z ciężką i macierzyństwem. W niniejszej sprawie nie zostało również udowodnione, że skarżąca w rzeczywistości wykonywała jakąkolwiek pracę na rzecz przedsiębiorstwa (...). W konsekwencji umowę o pracę z dnia 1 grudnia 2013 roku, zgodnie z art. 83 § 1 k.c., należy uznać za pozorną, a więc nieważną, nieprowadzącą do nawiązania stosunku pracy w rozumieniu art. 22 k.p. Z uwagi na brak statusu pracownika M. K. (1) nie podlegała pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia w (...) nie zostały zatem spełnione ustawowe przesłanki objęcia jej obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, wynikające z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Ponieważ więc przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało słuszność stanowiska organu rentowego, zaskarżoną decyzję ZUS uznać należy za prawidłową.

W tym stanie rzeczy, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił oba odwołania.